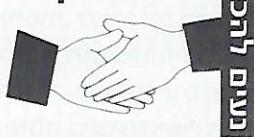

אני יהודי שמשתדל להיות עובד ה'!

הרב ברוך גיגי

הרב ברוך גיגי, יחד עם הרב יעקב מדן, נבחר להחליף את הרב עמייטל ולעומוד בעתיד בראש ישיבת ההסדר "הר עציון". הוא מתנגד לסרבנות, תומך בשילוב נשים בעולם התורה, מברך עקרונות על פירוק מחלקות ההסדר וסביר כי ב"שירות חדש" הולכים מהר מדי ורחוק מדי. שיחה על הלכה, מדינה, מודרניזציה ומה שביניהם **עמיית פרסיקו**

העמדות על הפרק ולעצב את אישיותם. אצלנו לגיטימי הדבר שני תלמידים יגעו לשתי תשומות שונות. יתרן שאלוי זה אחד המוקדים של הפער ביןינו לבין ישיבות אחרות. הבדל נוסף הוא היחס למודרנה: עד כמה אנו מgebבים למציאות החדשאה שאנו חיים בה. יש אנשים שמשיכים להפטר כדאיתקד'. אנו מאמינים כי השינויים מכתבים לנו שיחסנו לטובב אותנו ישנה". נראת כי חלק מהשוני בין "הר עציון" לבני ישיבות אחרות הוא היחס לאקדמיה. כיצד אתה רואה את העולם האקדמי? ברור שלעולם האקדמי יש ערך וחשיבות מצד עצמו. עולם התורה יכול להיעזר בו בהיסטוריה, בגיאוגרפיה ובתחומים נוספים. בוגר למחקר התלמוד, הרי שלדעתי יש לו מקום, אבל רק לאחר שישנה שליטה במורבי הלימוד הקליני. צרך להיזהר ממה שקרה באוניברסיטאות ובמיוחד באוניברסיטה העברית, שם ממקדים את המבט בשאלות הנוסח ועוסקים בהן כאלו הן חזות הכל. צרך לזכור שorthy קביעה הנושא, צרך גם ללמידה. יש דברים שאינם

האם אתה חושב שמדובר היה שיקול בבחירותך? אחרי הכל, לא רבית הספרדים שהתברגו ל"אליטה האשכנזית" המוביילה את מרבית הישיבות.

"אני יהודי שמשתדל להיות עובד ה' בלבד קשור למקום לידתי ואני שמח שבחברה הישראלית מתחילהlus להבין עם ישראל הוא עם אחד. בתהילך הבחירה, איש לא שקל, למיטב ידיעתי, מוצא ועמדות פוליטיות ולכן אני רואה עצמי כנציג הספרדים. למורות שיש בי אלמנטים של לימוד ספרדי, אני לא למדן ספרדי טיפוסי, אני חניק של הישיבות האשכנזיות. לא נראה לי שהענין משמעותי אצלנו. כשאני לומד אני לא אומר הרמב"ם הספרדי אמר כך ובתוספות האשכנזי נאמר כך".

ישיבת הר עציון נחשבת לאופוזיציה" דתית, מדוע? מה מייחד אתכם לעומת אחרים?

"אין מוגמה אופוזיציונית מכוונת. אנחנו פשוט מהנים את תלמידינו לעצמאות. יש להקנות להם את כושר החלטה, כדי שייהיו מסוגלים להתמודד בעצמם עם השאלות

שבוע לפני ראש השנה האחרון כינסו ראשי ישיבת ההסדר "הר עציון" את התלמידים בבית המדרש, ובישרו להם על מינוי שני היורשים לכיס ראש הישיבה: הרב יעקב מדן והרב ברוך גיגי. כיוום מובילים את הישיבה הרב עמייטל והרב גיגי את הישיבה הנחשבת לאליטיסטית ומורכמת. עם היודע דבר המינוי הורמו לא מעט גבות מחוץ לישיבה. גיגי, הספרדי הראשון שנבחר לשמש כראש ישיבת הסדר, שאינו מרבה להיחשף לציבור הרחב.

הרב גיגי, שנולד במכנס שבמרוקו ב-1957, הוא נצר לשושלת רבנים ולמדנים. בגיל 11 עלה עם משפחתו לארץ ולמד בישיבת קרית שמואל. בדיקן לפניו 30 שנה החל את לימודיו בישיבת "הר עציון" ושירת בצבא כתותחן בשירון. לאחר שירותו במלחמות שלום הגליל, עזב את הישיבה ועבר להיות ר"מ בישיבת ההסדר במעלות. בשלב מסוים, נקרא לשוב לישיבה ומאז 1988 הוא מלמד בה. נפגשתי עם הרב גיגי על מנת לשמע מעט מידעו של האיש העתיד לחנק דורות של מדינים ולוחמים.

מה אתה מביא איתך, עם כנישתך לתפקיד, מה תנסה?: "אני אשים דגש על שתי נקודות חשובות: הראשונה היא שנהירה ראשי ישיבות צערירים יותר, ולכן הנגשויות שלנו לתלמידים תהיה גדולה יותר. וכך לפתח קשר אינטנסיבי יותר עם התלמידים, כדי לחזק את הזיקה של תלמידי הישיבה ובוגריה ללימוד תורה ולעיצוב אישיות תורה שעוסקת בתחוםים שונים כשבותה ה' היא המרכז. הנקודה השנייה היא שיש לנו מספר גדול של בני חוויל בישיבה. אני שואף להשתלבות שלהם בתוכן ההוויה הישראלית, ובתוך החברה. אם בעקבות זאת תתפתח אצלם מאוחר יותר שאיפה לעלות לארץ אנחנו נשמח, אך אנחנו לא מכתיבים להם זאת".

היחס למודרניזציה. "יש אנשים ש'emmischim להפטיר כדאשתקדי'. אנו מאמינים כי השינויים מכתיבים לנו שיחסנו לשובו אותנו ישתנה"

אנרכיה אי אפשר לייצר דבר. אנרכיה מובילה רק لأنרכיה אחרת".
האם אתה מזדהה עם השאיפה למدينة הלהקה? כיצד צריכה להיראות מדינת ישראל?

"מדינה הלהקה שבה כל מחלל שבת ייסקל נראית לאופציה לא מציאותית. אני חושב שזו השאיפה כרגע. השאיפה היא לחיות יחד עם, שומרתי תורה ושאים שומרים על התורה. עם זאת, אני כן שואף להגיע להבנות לגבי דמותה של המדינה היהודית במישור הציבורי. צריך למצוא את הקו המאוזן והמושתף. לדוגמא: פתיחת קניונים בשבת לא מאפשרת לעובדים לנוח. הם נאלצים לעמוד במקומות להיותם עס משפחתם. זו התוצאות שתהיה מקובלות במישור החברתי, בלי גינוי הלאומית. אם צריך להתפזר, אני מעיד שתටאות ואוטובוסים יפעלו בשבת וקניונים ומקומות העבודה יהיו סגורים".

בעד פירוק מחוקות ההסדר

רק לאחרונה החליט ראש אכ"א, אלוף אלעזר שטרן, על פירוק מחוקות ההסדר בצה"ל ושלילוב הסדרנים במהלך החלטה זו מהווים נושא נסיך בירידה בכוון לשיפוט הסדר בשנים האחרונות. אף על פי שמספר התלמידים בישיבות אלו נשאר יציב, יוקרטן נגמה ומספר הנרשמים למכינות צבאיות עולה. מה גורם לעלייה בפופולריות של המכינות הקדם צבאיות על חשבון ישיבות ההסדר? "המכינות רוצחות לחזק את הבחוור לקראות הצבא והחברים. בישיבות רוצחים לבנות ולעצב אישיות תורנית שעולם ה'אצלה מלא ומקיף את החיים. יש לי ביקורת גם על חלק מהמכינות בהן, לצערי, יש נסיגה. המים הלימודיים במכינות הופך לשולי גם מבחינה איקوتית וגם מבחינה כמותית. בכל מקרה,

האם תתמוך בתכנית התנטקטיקות של שרدن? "אני חשב שרראש הממשלה צריך לבצע משאלעם כי הוא שינה את תפיסתו המדינית שהעם הצעיר עברה. אולי, בשונה מרבים אחרים, אני מתנגד ענייני: במתכונת זו אני חושב שהתקנית היא סכנה גדולה לעם, כי איןנו מקבלים תמורה דבר. כלדרום הארץ יהפיך לגבול. זו סכנה לתת חקלים מהארץ בלי לקבל עבורם תמורה ממשמעותית. עם זאת, אני מכיר בכך שאם תהיה תוכנית משותפת עם הפלשתינים, תוך יצירת אמונה ביןינו לבין ابوamazon, ואם בין שבדצ'ה השמיים תאה מדינת חוק, אז יש מקום להtentekot. בסופה של דבר, במצבה הקיימת היום, אי אפשר לשולט על עם אחר בלי לתת לו זכות

לרווחי, למשל האמירה כי דעתם מסוימות של אמראים נקבעו בגל מציאות היסטורית זו או אחרת. אני חשב שההלך בש"ס נקבע עניינית, והתקבעו בחלות מחייבות אינה תלויות הקשר ההיסטורי".

התנדבות נחרצת לסרבנות

בתקופה האחרונה, מופעל על רבנים שונים מכובש לחצים כדי שיתמכו בסרבנות. הפסיקת עבודהו של הרב אבניר בישיבת בית אל היא דוגמה מובהקת לחריפות המאבק בין מצדדי הסרבנות למונדייה. הרב גיגי מסביר כי בישיבת "הר עציו" אין שום התלבטות. מה עמדתך בונגע לסייע לפוקה?

"שאלת הסירוב לא קיימת כמעט בשיבתנו. גם אם התכנית תצא לפועל בלי מושאל, עדין מדובר בנסיבות הדמוקרטיות שנינתה בידי שרון. הצבא, שהוא צבא העם, צריך לצית, ואפילו מבחינה הلاقטיבית, למוסדות המדינה. لكن, בבואה יום פקודה, תלמידינו ברובם המוחלט יבצעו אותה".

רבים מרבנים לא מקבלים את דבריך. ישיבת בית אל הפסיקה את סיועו של הרב אבניר כיון שהוא מתנגד לסרבנות. "דבריו של הרב אבניר חשובים מאוד דווקא מהעמדתאותה הוא מיציג: התנדבות שיטותית להtentekot. הוא מבין שאחדות העם עומדת מעל כל ערך אחר. הוא מבין שגם את הצבא אז אולי נישאר עם עוד כמה دونמים אבל לא יהיה לנו עם. זה דבר חשוב שהוא נתן פומבי לדעתו באופן כל, בינגוד לעמודת רבו הגדל הרב שפירא. אני מקווה שדווקא הדברים הללו יביאו להשלמה אצל ציבור רחב יותר, שיבין שלקרוע את העם והצבא הוא מעשה חמור יותר מכל התנטקטיקות. זה הדבר שמדובר אותנו ואם נפצע בו זה יהיה גול עצמי שנבכה עליו במשך זמן רב".

"אם איש מגיעה לרמה של שלות ברמות הלהקה - אדרבא, שתפסוק"

בחירה. זה יאימי לבסוף על המדינה היהודית שלנו. יכול להיות שאין לנו ברירה ובכך לא מחול נאצל להיפרד מחייבה ולהישאר בגוש התיישבות הגדולים. יהודי צריך לחיות בא"י תחת הנהגת ישראל. מצבו היהודי נמצוא בה תחת שלטון זר והוא מצב שאינו נכו". "געור הגבעות" חולק עלייך בעניין זהה. "בגער זה יש הרבה אנרגיות. חלק מהן חיוביות מאוד, כאשר הם מתוישבים ובונים מתחזקים בתיאום עם השלטונות. הבעיה שלפעמים האנרגיות מנוטבות לכיוונים שליליים. אדם צריך לדעת שאי אפשר לקיים את מפעל ההתיישבות נגד רצון העם ונוצר הגבעות צריך לדעת שם הפעולות שלהם לא תתואמם עם מוסדות המדינה, לא רק שפסיד את הגבעות אלא נפסיד גם מקומות אחרים שחשוביים לנו. גם לשיטותם הם ממאיים עצם על הצבא. ברור לי שאסור לנו עם וחברה לאפשר לנour כזה או אחר להכתיב למדינה שלמה איפה להתיישב ואיפה לא ובמה להעתיק את הצבא והמשטרה. אנרכיה מסוכנת לכלם. על ידי

על "שירת חדשה": "הם יכולים לקרוא לעצם אורתודוקסים או ניאו-אורתודוקסים אבל בעיני ציבור גדול הם 'מעבר לגדר' . אני חשב שלפעמים כדאי לעשות דברים בקצב איתי יותר ובשילוב עם ההלכה"

לפסקוק, יש בעם מספר מועט של אוטוריטאות הלכתיות המוסמכות לפסקוק בשאלות כאלה, כיוון מדובר אولي בעשרה ربנן. האם בזע העשרה האלו תיאורטית יכולה להיות אישת? יכולה. האם אני רואה את זה לא אמרין. אבל, אם זה יתאפשר אני לא אצטרע על כך. בשביב שהה יקרה, מישמי צריכה להתחמזר לנושא לחlotzin. לגודלי הדור אין שום עול, מלבד התמסרות מלאה ללימוד התורה, והם לא מתעסקים עם שום דבר אחר".

האם אתה רואה פתרון לביעית הנשים העגוניות?

"כל אדם בעל גישות מינימלית וכמוון, כל חכמי ישראל נקטו באמצעותם רבים בשיטת "משום עיגונא אקליו רבנן" – תמיד צריך לחפש את הדרך להקל. צריך לעשות זאת במסגרת ההלכה. האם נעשה היום מספיק? אני לא מכיר די את השיטה. יש לי תחושה שאפשר לעשות יותר. המגמה צריכה להיות נאמנות בדרך רובינו הראשונים והשדלות להקל על הנשים העגוניות".

ולסיום: ידוע כי יש לך ביקורת על בית הכנסת "שירת חדשה", שם משולבות נשים גם בקריאת התורה ובחזנות. מודיע? "בכל נושא מערך התפילהות יש אלמנטים הלכתיים טהורם. יש מקום לדzon בכל שאלה. ב"שירת חדשה" מגיעים לגבול ההלכה. למשל, קריאת נשים בתורה אינה פשוטה כל-כך על פי ההלכה. אני אומרים שאין לנו מקום, אבל המבט הפשטוט בהלכה אינו אפשר זאת.

אני ער ורגיש לצורך של נשים לבוא לידי ביתוי בעבודת השם בצורה יותר אינטנסיבית, אולם, הדרך להגיע לזה היא לא על ידי פריצת מסגרות. המשורר הציורי הוא חשוב. הם יכולים לקרוא לעצם אורתודוקסים אבל בעיני ציבור גזול הם 'מעבר לגדר', ואני חשב שלפעמים כדאי לעשות דברים בקצב איתי יותר ובשילוב עם ההלכה".

בעיה עם כך שיקימו יחידות של בנות בצבא, עברו בנות לא דתיות. לבנות דתיות יש את מסגרת השירות הלאומי. אתה מלמד במדרשת "ליינדנבראום", בה המסלול כולל שירות צבאי. האם בכל זאת יש מקום לבנות דתיות בצבא בתפקידים שאינם רגישיים הלכתיים? באופן כללי, בעיני הדרך המועדף היא השירות הלאומי, בה ניתן לתרום כמעט בכל אחד מהתחומים החברתיים בארץינה. הבנות ב"ליינדנבראום" יודעות שאנו מתנגד עקרונית לשירותן בחיל, יחד עם זאת, לאחר שהן התגייסו, אני עדיין מלווה אותן ונונטו להן הכוונה אכן להתמודד כבת שמירתת. אני אכן מבחין בין שירות בייחדות של הוראה וחינוך שהוא חלקו חמור בעיני למשך שירות קרב. הבה שלי משרתת בשירות הלאומי, וגם שם יש בעיות ארגוניות ובעיות בשיטה, אבל צריך לתת כלים, ליווי והכשרה לבנות וכן לשפר את המצב".

עולם התורה פתוח לנשים

היכן לדעתך עובר קו הגבול של מעורבות נשים בעולם התורה? האם אישה יכולה לשמש פוסקנת? "באופן עקרוני אני חשב שבמצב הזה שנשים נמצאות בכל תחומי העשייה בחברה, לא צריך לסגור בפניהם את עולם התורה אלא להיפך, צריך לפתח אותו מבחינתי עד למקסימום. כל אשה שרוצה ללמוד תורה, בכל תחום, יכולה ללמידה מוכן למד. אולם, צריך לזכור שהרמה שצדיק להגיע אליה בהלכה על מנת לפסקוק היא רמה גבוהה מאוד. גם בעולם הישיבות, כמה נהנים פוסקים? מעתים. אין לי התנגדות עקרונית, אם אשה מגיעה לששלות ברמת ההלכה – אדרבא, שתפסוק. כבר יש נשים שמייעצות הלכתיות בעינני טהרת המשפה. אולם, יש שאלות כבדות משקל כמו קביעת רגע המוות למשל שבון גם לא כל רב יכול

שמגיע אלינו לרוב לא מתלבט בינו לבין מכינה".

מהי דעתך בעניין פירוק מחוקות ההסדר? "ברמה העקרונית אני חשב שזה מהלך נכון. מיזוג תלמידי היישוב, כפי שמצוין שטרן, דורך יכול להיות חשוב ומשמעותי. קודם כל חשוב שיהיה מגע בצבא-העם בין התלמידים שלנו לבין ערים חילוניים. כך ייווצר מפגש טוב ומפרה. עם זאת, ישן גם מספר בעיות בנושאים הנוגעים לקיום הצללים הדתיים: מנינאים, כשרות ושבת. לחיל הדתי הבודד קשה להתמודד מול הרבים. לא נעים לחיל הדתי להימנע מביצוע משימה בגלל שבת או תפילה. אם ייווצרו קשרים טובים במחילה בין דתיים לחילונים, הצד השני יבין למה באמת שbow לאלול כשר. הקשרים הטוביים יביאו לפראגון ואמון הדדי. כל צד יותר מעט למען זולתו. צריך להתארגן באופן מערכתי: ראש א"א רוצה לפזר את המחלקה בין שלוש מחלקות רגילות. דבר זה יפתרו את רוב בעיות המניין. אם ברוב המקרים יהיה מניין ופעמים בודדות יctrיך החיל להתפלל ביחיד, זה לא נורא. חשוב להבין כי המעורבות הזה היא גם לטובת בחורינו, שיצטרכו להיות במיטבם, יותר מהנדרש בתוך החברה ההומוגנית שלהם".

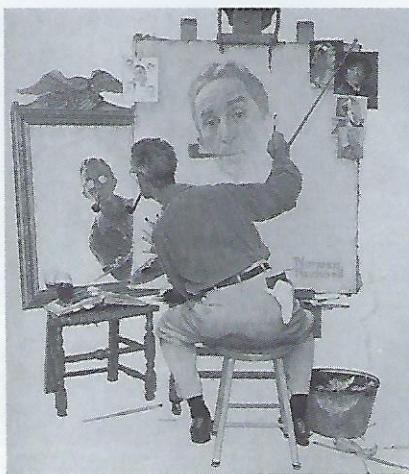
אחד מהבעיות שמעלים ראשי ישיבות ההסדר היא שילובן הגובר של נשים בכל התפקידים בצבא. מה דעתך? "השילוב של בנות בצבא הוא חמור מאוד. לא רק מבחינה דתית, אלא גם מבחינה ציבורית טהורה. חילילים לוחמים שנמצאים במסגרת הומוגנית לבנים, הם ממקדים יותר. בנות מסוימות את תשומת הלב, והמוסטיבציה הלוחמת ביגיל בו ממילא המתנה המנייני גבוה. זה מזיק לכל הציבור ובפרט לתלמידינו. לדעתי, גם בצמרת צה"ל לא אוחבים את שילוב הבנות אולם היום זה לא "פוליטיקלי-קורקט" לומר דבר זהה, כי השוויון הוא אליל הדור. עם זאת, אין לי

על דרך החיוב

**הגיע הזמן כי הצינות הדתית הפتوיחה תיצור לעצמה זהות
המתבססת לא על שלילת האخر, כי אם על אלמנטים חיוביים**

"אין, כנראה, אפשרות לבנות "שולחן עורך" ריעוני בעולמה של היהדות, אבל אולי יש אפשרות לבנות זהות דתית החותרת לאידיאלים, בתנאי שנקבעו אוטם בצורה ברורה, לא רק כסיסמות אלא גם כפרקтика מעשית, על ידי מצוות עשה"

ואפיו רבנים צעירים שטורטם דומה, הגיעו הזמן לעבור לעיקר, לשלב של "עשה טוב" בبنيית הזהות. זה הזמן להתעורר מן הלהט המרדי הריאוני ולעשות את העבודה הקשה של חיצית הזהות מtower עבדה מאומצת ומתח תלבוננות בהיסטוריה האינטלקטואלית ארוכת השנים. לעומת מאמטיים שנה החבורה היהודית ניגפה בכל מפגש עם המודרנה, הן כשהיא מצילה לדבק במסורת וחון כשהיא זורקת אותה אחורי גונה. שוב ושוב אנו צרכיהם לחזור ולהתייעג בעבודה, בין השכלה תורנית והשכלה כללית, בין תרבות המעוגנת במסורת היהודית לבין תרבויות העולם. לתומנו סברנו כי מקף החיבור יציב ומצאנו כבר את הסינטזה בין הניגודים, אלא שאחרי מסענו המפואר עלול להתרברר שמקף החיבור יותר משהוא לחבר הוא מפרד. אנו מיטיבים לחיות במידור בין שני העולמות, באמצעות הפרדה על ידי מיצחא המאפשרת לנו מעבר קל לבנייהם. אין כנראה, אפשרות לבנות "שולחן עורך" ריעוני בעולמה של היהדות, אבל אולי יש אפשרות לבנות זהות דתית החותרת לאידיאלים, בתנאי שנקבעו אוטם בצורה ברורה, לא רק כסיסמות אלא גם כפרקтика מעשית, על ידי מצוות עשה. לא עליינו המלאכה לגמור אך אין אנו בני חורין להפטר ממנה - בואו נתחליל לעשות זאת, למען השם.

Triple Self Portrait - Norman Rockwell

נحمد מאד ומעורר תשואות מן הצד החלוני להציג את היסודות המשותפים לייחדות ולעולם, אך הרבה חחות נוח לדבר על מושגי צניעות מינית וערבי המשפחה היהודיים, שאז חילתה אנו עלולים להיתפס כדתיים אדוקים ורקמן ליצלך. רצוי ויפה להציג מתניות, ענווה ופלורליזם, אך קשה יותר לדבר על אלמנון מהו מוכנים "להיה רג'י" עלייה, לעיתים גם ללא מירכאות, חשוב להעיר הערה מתודית על שיח הזהות המתנהל במקומותינו. בשיח הזהות הנדיש נוקטים על פי רוב דרך קלה בהציגו הטיעון, והוא שלילת ה"אחר" כמייצג את הנטיב הריעוני שלנו. כך, איש שמאל יעדיף לרוב להתקיף את הגערין המשיחי של אנשי הימין, וכדוגמה הוא יציג את הקבוצת היהודית ביותר, אשר קשירה עם המציגות הריאלית רופפים ביוטר. מצד שני, איש ימין יעדיף על פי רוב להתקיף את אנשי השמאלי הרדיקליים, התומכים בעצמה הקוראת להחרים את אנשי האקדמיה הישראלית, או את אלו המוכנים לחותם בחפש לב על כל מנשך בזוכות הפליטינאים. בשיטה זו אנו מעניקים ל"אחר" את השיליטה עלינו הזרות שלנו. ה"אחר" משמש עילה לחרוננו ולטסכלנו ונדמה לנו שככל שנחפש "אחר" שיחיה דימוני ומאיים יותר, כך תתחזק עמדתנו ותזרח צדקתו.

שיח הזהות עשוי להיות לא רק מעניין יותר אלא גם אמיתי יותר, אם מעיצים לעמוד מול האמת הערומה ולשאול בפשטות את השאלה: "מי אני באמות? מהם היסודות המכוננים של החרדיה, שמי מרחיב לעסקו בחשבונו نفس ציבוריו וمعدיף להחות על חטאיהם של אחרים. להקריב מהוני ואמני ואלי גם לשם מחיר חברתי עבורים? שיח הזהות כזו מחיב הגדרה שבה לא יהיו נוכחים האלמנטים המרגיזים והמחמים את מוחנו, ודאי לא נשבע בו את אותן דמיונות קיצוניים המרידדות את השיח וגורמות לשחיחות ולפשתנות. זהו השיח, שעל הצינות הדתית הפטויחה להתחיל מיד לנחל עס עצמה, ובו עלייה להציג לא רק את הפן שלנו התקבלו על ידי רבדים ממשמעותיים של החיבור הדתי, ואף ניתן למצוא מנגנים בכבשונו של הפרטיקולרים היהודי. אמנים

אם נסיר את שכבת האבק הרטoria של רוב הפלמוסים בתקשות ובפרומות הציוריים נגלה על נקלה כי המאבקים בין שמאל וימין, בין דתים לחילוניים, בין קבוצות דתיות לבין עצמן, בו קבוצות עדתיות לבין חברות הרוב בארץ סובבות סביב ציר של זהות. מאחר שהזות היא דבר יקר, שחלק מבני האדם מוכנים "להיה רג'י" עלייה, לעיתים גם ללא מירכאות, חשוב להזכיר הערה מתודית על שיח הזהות המתנהל במקומותינו. בשיח הזהות הנדיש נוקטים על פי רוב דרך קלה בהציגו הטיעון, והוא שלילת ה"אחר" כמייצג את הנטיב הריעוני שלנו. כך, איש שמאל יעדיף לרוב להתקיף את הגערין המשיחי של אנשי הימין, וכדוגמה הוא יציג את הקבוצה היהודית ביותר, אשר קשירה עם המציגות הריאלית רופפים ביוטר. מצד שני, איש ימין יעדיף על פי רוב להתקיף את אנשי השמאלי הרדיקליים, התומכים בעצמה הקוראת להחרים את אנשי האקדמיה הישראלית, או את אלו המוכנים לחותם בחפש לב על כל מנשך בזוכות הפליטינאים. בשיטה זו אנו מעניקים ל"אחר" את השיליטה עלינו הזרות שלנו. ה"אחר" משמש עילה לחרוננו ולטסכלנו ונדמה לנו שככל שנחפש "אחר" שיחיה דימוני ומאיים יותר, כך תתחזק עמדתנו ותזרח צדקתו.

שיח הזהות עשוי להיות לא רק מעניין יותר אלא גם אמיתי יותר, אם מעיצים לעמוד מול האמת הערומה ולשאול בפשטות את השאלה: "מי אני באמות? מהם היסודות המכוננים של החרדיה, שמי מרחיב לעסקו בחשבונוنفس ציבוריו וمعدיף להחות על חטאיהם של אחרים. להקריב מהוני ואמני ואלי גם לשם מחיר חברתי עבורים? שיח הזהות כזו מחיב הגדרה שבה לא יהיו נוכחים האלמנטים המרגיזים והמחמים את מוחנו, ודאי לא נשבע בו את אותן דמיונות קיצוניים המרידדות את השיח וגורמות לשחיחות ולפשתנות. זהו השיח, שעל הצינות הדתית הפטויחה להתחיל מיד לנחל עס עצמה, ובו עלייה להציג לא רק את הפן שלנו התקבלו על ידי רבדים ממשמעותיים של החיבור הדתי, ואף ניתן למצוא מנגנים בכבשונו של הפרטיקולרים היהודי. אמנים

שאלות של כבוד

יקיר אנגלנדר

במה ייפגע "כבוד הציבור" אם אישה תעלה לTORAH
ותקרא? התשובה היחידה לשאלת זו הינה שאנו שאנחנו עדים חיים
בחברה המבוססת על הדרת כבוד, כפי שהשתרשה בנו עוד מימי התנ"ך

שהשתרשה בנו עוד מימי התנ"ך. מהי הגדולה החולפית שמצועה קmir למושג הכבוד? **כבוד במובן dignity**.

(כבוד סגוליל"י" בתרגומה של קמייר). זהו ערך (חילוני מודרני), שההפתח במסורת התרבות היהודית ההומניסטית. ערך זה חקוק בסעיף הראשון של ה憲זה האוניברסלית בדבר זכויות האדם של ארגון האומות המאוחודות משנת 1948, הקובלע כי: "כל בני האדם נולדים חופשים ושוויים זה לזה ב-HumanDignity". יתרונה של תפיסת זו הינה בכך שהיא מאפשרת הכרה בזכותו של כל אדם, ללא הבחנה ביןין ובגצע, לקבל את הזכויות המגיעות לו, ولو באופן מינימלי, מעצם היוטו בן אדם. כבודו של האדם הוא אינדיבידואלי, בלתי תלוי באחרים. תפיסת זו של האדם, על אף הקשרה החילוני, קיימת גם בתרבות היהודית האימרה: "חביב אדם שנברא בצלם" מהו זה דוגמה אחת לערכיו של אדם באשר הוא.

אם הקהילה האורתודוקסית תאמץ את התפיסה החולפית שמצועה קמייר, ישתנה מכך לאחוז מקומן של הנשים בחברה הדתית. לא יהיה עוד צורך לرمוט נשים בשם "הדרת הכבוד", שכן נשים וגברים כאחד יהיו בעלי "כבוד סגוליל" זהה. כתוצאה מכך הקהילה תציג לכך שנשותיה יהיו חלק מנו השיח הדתי עד למקסימום האפשרי. המצב הנוכחי, בו האישה היא הכל עבור הגברים קיבל את כבודם הינו עול מושרי, חרובי וזרוי. ההלכה היהודית במשך הדורות מצאה פתרונות הלכתיים כמעט לכל בעיה שנדרש אליה פתרון. השאלה הנוקבת היא עד כמה החברה האורתודוקסית מעוניינת בשינוי משמעות של השיח שלא על מנת להרבות את הכבוד הסגוליל של חברותה באשר הם. נושא זה לא נידון אצל קמייר, אבל מחייב דיון עמוק בתוכנו פנימה.

כבר בתנ"ך ניתן למצוא סמנים של כבוד מסווג זה. כאשר דינה נאנשת בידי שכם בן חמור, אחיה של דינה אינם נתונים דעתם לכאב והסלשחוותה אחותם, אלא לכבוד המשפחה שנפגע. בכך גם מתמקדת נקמתם - פגיעה בזכרי העיר. הביטוי "כבוד בת מלך-פנימה" הוא מאפיין נוסף של יהודת כבוד, שכן במערכת הפטリアרכאלית האישה שייכת לבעה ועליה לדעת את מקומה. קmir מראה כי החברה היהודית והישראלית,

על ברכות הספר שאלת כבוד, נאים ילד וילדה וננים אל האופק. הבחירה בתמונה פסטורלית כל כך, בספר המבקש לנתח הנחות יסוד בוגר למשמעותו של מושג "הכבוד" בתרבויות היהודית ובחברה הישראלית, מעוררת מחשבות. האם בבקשת אוריית קמייר, משפטנית וחוקרת ספרות, ליצור דיסוננס בין דימויים מיציאות, האם בבקשת לרמז כי ספרה أولי יבטיח לילדים של ימינו שיוכלו לכת בביטחון אל עבר האופק (באושר ובעוור) כך או כך אפשר לנו ספר זה לבחון מחדש את הנחות היסוד שאנו מייחסים למשמעותו של מושג הכבוד ומצביע לנו פרשנות חולפית שתהפק אותו לרלוונטי לערכיהם של ימינו.

בוחורת "לדרוך" בעיקר על נשים, כדי לשמר על הדרת הכבוד שלה. כך למשל, במשך דורות החוק לא הכיר בסיטואציה בה האישה יכולה להיאנס על ידי בעלה, שהרי היא שיכת לו, והוא בעל הכבוד.

גם כיום, תפיסה זו של "כבוד" תופשת מקום מרכזי בשיח הציבור הישראלי בכלל, ובחברה האורתודוקסית המודרנית בפרט. כך למשל, רבים מכיריים בכך שמנין "שירות חדש" "איןנו מהווים בעיה הלכתית, ומעמידים את הבעיות שבו על "כבוד הציבור". במה ייפגע "כבוד הציבור" אם אישה תעלה לTORAH ותקרא? התשובה היחידה לשאלת זו הינה שאנו שאנחנו עדים חיים בחברה המבוססת על הדרת כבוד, כפי

בשנת 1992 נחקק חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. החוק עוסק בערך "כבוד האדם" באשר הוא אדם. קmir מנסה להבין מהי משמעות המונח "כבוד" בשפה העברית זואת על מנת לבחון את ההשלכות של חוק יסוד זה. היא מראה כי המונח "כבוד" מופיע בתנ"ך פעמים רבות ובמשמעותות שונות. אחת המשמעות המרכזיות והבעייתיות, הינה של **כבוד במובן Honor** ("הדרת כבוד"), בתרגומו של קמייר. Honor הוא, מלבד הרגשות המוגברת לחוויות ההשפה והבושה, רגשות המתבטאת בתשוקת הפרט שהאחרים יתケנו בו, ובנטיה להתקנא בהצלחת האחרים. במיללים פשוטות: Honor הוא הנטייה הגורמת לאדם לפעול לביש אלה שבישיו אותו ולהשפיל את אלה שהשפילו אותו. איש הדרת-הכבוד (The Honorable Person) הוא מי שהערכתו העצמית ומעמדו החברתי תליים באופן ישיר בהערכתה או בקנאה שהוא מעורר בזולות. בבסיסו, Honor משמעו "אל תדריך עליי". אבל כדי להבהיר לאחרים שאין לדרך עליון, היה על אדם להציג עצמו כמי שנכוון לדורך על אחרים. [...] בתרבויות זומחה, האלימות הפוטנציאלית טבועה בכל אינטראקציה חברתית בין גברים חופשיים?

Miller William Ian (1993), Humiliation and Other Essays on Honor, Social Discomfort and Violence, Cornell University Press, Ithaca, pp. 116.

1

הציגת "הצמה של אבא" מועידה
על הציבור הישראלי כאלו
עדים: הקונבנציונליות היא
המחויבות הראשונה
שلنנו

הצמה של אבא

דורית גלסר

ברגלו, היא האדם המכ שלם בבית הזה".
היהיתי רוצה לאאות הצגה בה פרידה היא
הגיבור. דזוקא זו שבלי התקבלות ותמייה,
בלי תלות שלה בסביבה ובהורם מסוגלת
להיות נוכחת בtower המשפחה בעוצמה
חרישית. כשהרייטינג של הצגה כזו יركיע
שחקים - נדע שהחברה בה אנו חיים לא
זוקה להרמוני המושלמת כדי להיות שלמה
עם עצמה ועם העולם.

בס"ד אורי אי התשש", פברואר 2005

בית מדרש רעים – הסמסטר השני נפתח !

הנעה נעמני תורה ובערוה, בשיטתן מוסדות
הקיובן הדתי ובתי הספר פלך, הימפלרב והרטמן,
שמחים להודיע על פתיחת הסמסטר השני של בית
מדרשי צ'עים.

בבית המדרש מתקיימים מדי יום שישי במהלך
השבה האקדמית למורים בחברותא, שיעור בוגרמא
מסכת עבודה זורה ושיעורים במחשבת יהודית
מודרנית. בין המרצים: פרופ' אבי רביצק, מלכה
פיוטרקבסקי, שמואל הר, מيري שליטל, דוד דישון,
שרגא בראון, ד"ר משה מאיר, מיכה גורדמן,
אביינועם רוזנק, רונית עיר-שי.

בית המדרש פועל ביום שישי בספרייה בית הספר
הרטמן, רחוב גדריה אלון 11 בירושלים,
בין השעות 8:00 - 12:00
אננו מזמינים את בוגרי בית הספר ותבירם
להציג אלינו ללימודיהם בסמסטר השני.
* דמי הרשמה חסר-פעמים לתוכנית
בסך 120 ש"ח.
לפרטים נוספים נא לפנות למשרדי התנועה.

נאמי תורה ועבודה
ת"ד 7006
טל: 91070, 02-5611761
פקס: 02-5611781
neemaney@toravoda.org.il
www.toravoda.org.il

הציגת "הצמה של אבא", שככטו רמי דנון
אמנון לוי, היא שלאגר מושך קהל, ההצלה
הגדולה של הקאמרி בעונת 2004. אויל מפני
שכמו שאום כולוטם גם משפחת ספרי היא
קלאסיקה ישראלית שתקועה 20 שנה
אחרורה. עזרא ספר לא יכול לשאת את
תנוונות הטאי צי של אמריך "סיני".
וכשאמיר לא יודע מה זה שפכטל מר ספר
יוצא מדעתו ומעיף לו סטרירה. בחור צער
שלא יודע מה זה שפכטל?!? לאחר שזה
הטיפוס, אין פלא שהדרך היחידה לגרום לו
נתה היא דרך הودעה על נישואין והריון. נכד,
משיך לעזרא ספדייה הגדול. נתה. אבל
כשאמיר קונה גם הוא את מודל הזה של
הנחת, אמרה להתעורר בקרבת הקחל שלאלה.
גם אצל האיש המתקדם, העצמאי, המוחודש,
משפחה היא היא ההצלה? הקליניקה
המופוארת שפתחה, הדירה שלו, הלימודים
וההשכלה שלו, אין בהם די כדי להרגיש בעל
ערץ? Dunn ולי מוכרים לנו מחדש את
המשפחה המסורתית כמודל ההצלה,
והאהבה הגדולה לה זוכה הצגה מעידה על
הציבור הישראלי כאלו עדים:
הkonvenciונליות היא המחויבות הראשונה
שלנו. הקhal רוצה את לאשי חזורת הביתה.
רוצה לראות את הבן האובד חוזר לבתו.
 חוזר לקונצנזוס, חוזר כדי להתקבל. כמו
קשה לנו להתמודד עם המרד של הבן! אנחנו
לא מסוגלים להכיל את אמריך – טוב, מוצלח,
חזק, כאשר הוא לא מתפרק ולא מקובל.

וכך, ממשיך הדרך התגלגה ככישלון. הבן
המוריד עזב את המרד ואים את תפיסות
דור ההורים. היחידה שמצילהה לשבור את
המעגל היא פרידזה. פרידזה היא הדמות
החריגת בבית – גם אשה, גם נכה, גם בושה.
למרות חוסר יכולת של אביה לקבל אותה,
היא זו שרוחצת אותה, מספרת לו על
עצמה, על משפחתה ועל עובדתה. היא זו
שהקימה משפחה בריאה. אמריך מספר עליה
ש"עם עשרה הסנטימטריים החסרים שלה

משחת ספר, סבiba בנזיה הצגה, "הצמה
של אבא", עוסקה במלחמה, מלחמת
עצמות. במשפחה שלושה טיפולים של
ילדים: ממשיך הדריך, המוריד והבלתי
אצל ההורים, ובמקביל, אצל הקhal.
אבי המשפחה, עזרא ספר, שוכב על
דוו. שניים משלוותו לידי מתיצבים על יד
מיותו: וויקטור ופרידה. וויקטור, הבן
ה.mvcור, שהוא מקור הגאותה של
האב, הוא החולך בדרכו, נחשף, לאורך
המוחזה בחוותתו: העסק איינו משגשג,
ニישואיו מקרטעים ואפיילו את מקום החנייה
של גול ממנו השכן הברוין. ניסיון חיו,
שהוביל אותו לנשות ולרצות את אביו, הופך
אותו לריכיכה. פרידזה, הבית הצלולות, היא
מקור הבושה של האב, על אף נישואיה
המושלמים ולבה הרחב והרחום.

הבן השלישי, אמריך, כלל לא מגע לסעוד את
אביו. אמריך הוא אחר, מוריד. הוא גור בעיר
אחרת, עוסק בתרבות אחרת (סינית) ומגדל
צמה. במקום לבנות סמוך למיטת חוליו של
אביו, הוא מבלה את זמנו (ומSkin את כספו)
אצל הפסיקולוג. לצופה ברווח, כਮון,
שהצריך לברוח מאביו הוא הכלא של אמריך,
ושהפסיכולוג הוא תחולף אב. בתמיכת
הפסיכולוג, אמריך שבלבית הוריו לאחר שנים
של הידרות, רק כדי למצוא דבר לא
השתנה ואביו רודה בו כמו פעם. למרות
זאת, ואולי בגל זאת, הוא מבקש לגרום
לאביו נחת בפעם האחרון בחייו. הדבר
היחידי שיכל לגרום נחת במשפחה שכזאת
הוא בשורת נישואין והריון. לצורך זה הוא
מגייס את שכנתו, רועית, שתשחק את
הכליה והאם המיעדת. מנוקדה זו ממשיכה
העלילה להסתובך ולהיפטר עד מותו בשמחה
ונחת של עזרא ספר.

יחד, זו הדריך

19, חורף תשס"ה

המדריכות ממציאות את הדעה המקובלת המוטעית שנשים הן נחותות. אני מקווה שיקום חוג שיחיה מעוניין לפחות אליהם אלה. המטרה אינה קלה והאתגרים לא גם תהיה גדולה, לא רק מצד הגברים אלא גם מצד חלק מן הנשים. המתנגדים אינם מבינים כי פירוש המילה 'הלכה' הוא גם 'hilacha', הליכה קדימה. אמנים במסגרת המותר, אבל גם בדברים שלא היו ידועים או מכך בלאם קודמים.

ד"ר שלמה גנאור, ירושלים.

הגית מולן - מתוך התערוכה "לא מוכנה" - קיבוץ בארי 2004

של לאה שקדיאל "אישה משוחרת" (דעתות 19, חורף תשס"ה) חינוך מעורב יותר לאנשים שאינם דתיים. אני מקווה שיקום חוג שיחיה מעוניין לפחות גיגיל קטן, ילדים וילדים חייבים ללמידה יחד. גם בגיל ההתבגרות אנו זוקקים לכיניות מעורבות. בישיבות צריך להיות שיתוף בין גברים ונשים. יש לנשים ולגברים תפkidim שונים, אבל שווי ערך. לכל אחד מהמדריכים יש יחס שונה ותובנה אחרת של הכתוב, וכך תיווצר הפריה הדידית. זה לא אומר שאין מקום למסגרות נפרדות של נשים וגברים, אבל אלה כבר קיימות.

אני מכיר בעיות של החינוך המשותף אך גם בסיכוןו. כמו שהייתה בבית ספר היהודי מעורב באMASTERDS מהגון ועד סוף התיכון, רואה אני את הדבר אפשרי. יש סיוכונים, אבל גם בחינוך הנפרד הנוהג בתמי ספר דתיים בארץ יש סיוכונים רבים, הן בעיות עם אותו המין, והן בעיות עם המין השני אחרי הנישואים. בנוסף לכך, יקרב אותנו מה ניתן לעשות? פתרון מיידי אין לי אלום אני מקבל את התזיה של לאה שקדיאל לפיה נשים יחד, וכמעט בבלדיות, צרכות למצוא פתרון הולם. הדרך הרצiosa בעניינו היא שני המדריכים יפעלו יחד. הנסיבות

תגובה למאמרה שבעוד הגבר אומר בברכת השחר 'שלא עשי איש', הרישה איש אומרת 'שעשני כרצוני'. אם אני מבדיל את עצמי מהאישה בשלילה, אני מביע בכך עד מהה היא אומת ש'שעשני כרצוני', ולא ש'עשני כרצונה', הוא אומת ש'שעשני כרצוני', ואלו אומת ש'שעשני כרצוני', והוא זה שברא אותה. כל תפילותינו הוא אל אבינו שבשמים, בעוד מבחרה ההיסטורית, אפשר להבין זאת האישה ליל, כמובן, יש עם זה קושי. מקומה של האישה בבית הכנסת ותפקידה גוררים מדברים אלה.

מה ניתן לעשות? פתרון מיידי אין לי אלום אני מקבל את התזיה של לאה שקדיאל לפיה נשים יחד, וכמעט בבלדיות, צרכות למצוא פתרון הולם. הדרך הרצiosa בעניינו היא שני המדריכים יפעלו יחד. הנסיבות

MBER מפרסומי "יד הרב (סימן)"

"יד הרב נסים"

ז'בוטינסקי 44, ירושלים
(ת.ד.)
טל. 02-5633789
פקס: 02-5637524

במקום אודוטוריום ואולום
מופארים להשכלה

בקروب –
הוצאה מחודשת של
שנת יין הטוב

* ספר הזיכרון להרב יצחק נסים זצ"ל – 6 כרכים – הלכה ומשפט, תלמוד ורמב"ס, ראשונים ואחרונים, שירה ופיוט, קבלה ותורה, מעמידות ומושבות.

* אסופות – ספר השנה למדעי היהדות – 15 כרכים (תשמ"ז – תשס"ג בעריכת פרופ' מאיר בניהו)

* סדר סליחות במנהג הספרדים (באرض ישראל ובצפון אפריקה)

* פירוש המכילתא לרבי אליהר נהום

* אמרי בינה על הש"ס (6 כרכים)

* ספר הבгорות לרבי שמואל בן חפני

* חכמי שלוניKI על טור חזון משפט

* שוואת המבי"ט, בנימין זאב, משפטים שמואל

* משא מלך – דין מסים ומנהגים

* התגלחת בחולו של מועד – מקורות ומחקרים

* יוסף בחרי – על מรณ רבי יוסף קארו

* ארץ ישראל במשנותם של תנאים ואמוראים

... ועוד عشرות ספרים

הסרבנות היא מחלוקת פוליטית

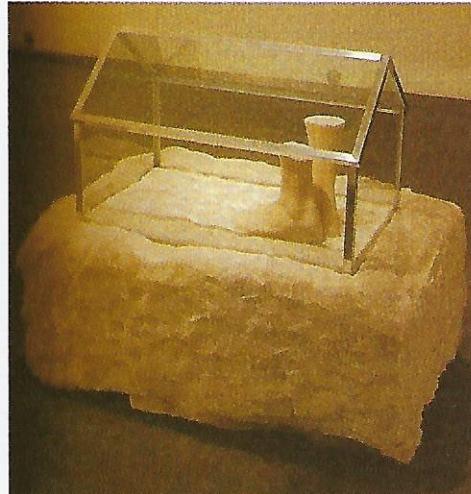
התנועה נוקטת עמדת שמזווהה עם הצד השמאלי יותר, עמדת הנטפסת על ידי רבים בימין כמשמעותה תחילך הדמוניציה האכזרי שעובר עליוינו, וכפוגעת במאבק להצלת אחינו תושבי חבל עזה וצפון השומרון מחורבן בתיהם. יותר משයיא תורמת לציתנותה היא מזיקה לעצמה. מהלך זה עולם לתווים להsegות התנועה מעמדת השפעה בקרב הציבור שלנו, ולהביא לדוחיקתה לקרון זיות ממנה יקשה עליה מאד להשמיע את הדברים החשובים כל כך שיש לה לומר.

הבעת דעתות פתוחה היא תמיד דבר טוב, אך בתנועה, אני סבור שעיל "נאמני תורה ועובדיה" לשמר באדיות על א-פוליטיות מוחלטת.

ברכה,

יגאל ברק, עטרת.

תגובה הנהלת התנועה: נאמני תורה ועובדיה אכן שמרה באדיות, ותמשיך לשומר, על א-פוליטיות מוחלטת. בעמדתו נגד הסרבנות אין מושם נקיטת עמדה בעד תוכנית ההרנטנוקות או נגד ואין מושם הזרחות "עם הצד השמאלי יותר". לתפישתו, סרבנות אידיאולוגית קולקטטיבית הינה מגונה, משמאלי ומימין אחד. דוקא בגין היוטנו תנועה "הדוחה את הקישור בין התורה לעמדת פוליטית זו או אחרת", אין מזדוקים בתוקף נגד השימוש שנעשה בתורה ובהלכה על מנת לקדש עמדה פוליטית אחת ולעשות דה-לגייטימציה לאחרת. בנוסף, הסכנה הטמונה להבנתנו בסירוב החברה הדתית למלא את פקודות הצבא, עלולה לעלות לנו בהחלשת מדינת ישראל, בעורור הצבא, ובחרס הציוויליזציה. על כן איןנו מוכנים לעמוד מנגד, גם אם נחשד בשמאליות, רחמנא ליצלן.

Bourgeois Louis - Here I am, here I stay

עד כמה שאני מבין את עקרונות התנועה, אין היא נוקטת עמדה פוליטית, בהיותה תנועה רעיונית-דתית הדוחה את הקישור הרווח בין התורה לעמדת פוליטית זו או אחרת, בין היתר כיון שהיא שואפת להשפיע על כלל הציונות הדתית, הימנית ברובה, בכיוון של התמודדות ופתרונות כלפי העולם והערכבים הכלליים הסובבים אותנו, ושל התאחדות השיח הדתי.

השיח הדתי המתחדש מושך לו מקום רב בקרב האגף הימני של הציונות הדתית, והדו-שיח האמיץ בסוגיות השונות שלו המתקיים מעל דפי "נקודה", בטאון היישובים היהודיים בישראל, מהוות דוגמא מצוינית לכך. למרות זאת, הרעיונות הדתיים הליברליים עדיין סובלים מתadmity "שמאלנית" בקרב הציבור הציוני-דתי, דבר המקשה על התנועה שלנו ועל ארגונים נוספים, כגון "קולץ", לתפוס מקום מספק מרכזי בשיח הציוני-דתי.

אני חבר התנועה מזה כמה שנים, ודעתה הפוכה מהධיה שנשלחה לחברו בגילוון דעתות האחראן. לדעתו קיימת לגיטימציה לסרבנות עד כדי מי אゾחי בלתי אלים, בניסיונות החמורות בהן אנו נתונים, של פגיעה חמורה בזכויות אדם ללא הצדקה ממשית. לדעתו אין מקום בתורות דמוקרטיות לגישה המקדשת ציונות פකודת באשר היא, ובהתאם, הדמוקרטיה המהוותית תצא דוקא נשכורת מסירוב פקודה המוני במרקחה כזו.

אני מניח שרובם הגדול של חברי התנועה לא יראו את הדברים עין בעיניআই, אבל השאלה העניינית כאן אינה הנושא. אלא, השאלה היא האם נכון ורואי שה坦ועה תנ��ות עמדה בשאלת פוליטיות של סדר היום, ובענין, הסרבנות היא מחלוקת פוליטית.

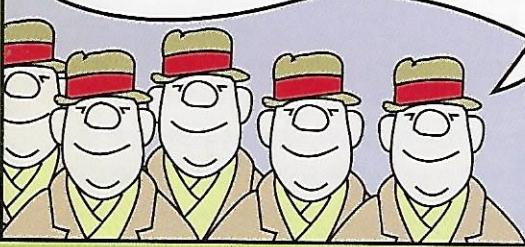

"היהודים רוצים להלחם כיהודים"
כרזת תעמללה למען הקמת כוח לחם יהודי

סאטירה אתה ראה

הכותבים: יוני גרייבר, אלי חביב, רבקה רוזנשטיין
لتגובה, העזרות, הצעות וכל דבר אחר
deot@toravoda.org.il

- שלום אוי ירוחם אופנה'ימר, השכן ממול ובאותו לברך אתכם על ההצלחות לשכונה.
- רגע, רגע איך אמרת שקוראים לך?
- ירוחם אופנה'ימר.
- אבל... איך זה יתכן, גם לי קוראים ירוחם אופנה'ימר...
- אני יודע, אני יודע: קוראים לך ירוחם, אתה מורה, יש לך 4 ילדים, וסובאך סטישון נצבע שמניה... במו' לכלולו.
- מה זאת אומרת "כמו לכלולנו"?
- אני לא מבין, מה כבוזו מתפללא, למה חשבת שמתוכון הפרסום: "שכונה لأنשים כדיוק נמור"?

- אוי ציר כרטיס טישה לך 31.3.05
- אוזני, המקום החוץ שיש לך אלוי כרטיס לתאזרן שכיקשת הוא אי פארו.
- מה יש שם?
- האמת, כלום.
- אוקיי, נשמע לי מצוין, אוי לוקח.

(ישראל מריא, מימזני'ק.
רגע אחרי שקיבל צו מילואים בדואר)

"הרבה בנות דתיות מגינות אלינו לתפקידים מסוימים
כי הן לומדות לשתוק בגיל עיר"

(אל"ם מ', קצין מודיעין בכיר, בישיבה נדרתית סגורות)

"אייה קיזוש השם... קבוצה עצומה של מפניות ואני בתוכם עומדים על הצומת, מולנו נשך לו טור של מכוניות שעומדות בפקק האינטנסivo. מזמן מה אוטו מסירות הנפש שיש לנו הגם האלה, שש machimim להקדיש שעות ארכוכות רק כדי לצזר במאכק על איי... הנה אחד מהם מביט לכיוונו במבט זועם ממש ייתן לראות כמה כעס יש לו על המשלה הזה. אני מחייב אלוי והוא בתגובה צופר צפירה מהראשית אוזניות, מי יתן אני עונה ביי וכין עצמי, שתעללה זעתקה השמיימה". אוי מסמן לו כי די יישר כוח' והוא מחייב לי בתנועת יז מנונה. אוי מײז את ראשינו בשילחה, לא ייזדי, עד כמה שטשית שטיחס מאוי' זעבתת לך ולוי, נאבק בחם רך בדרכי נעם. עכשו הוא יוצא מהאוותו ורצץ לכיוונו ואי פושט שני ייזים מאמצות..."

(יוסף רבינוביץ', תושב נווה צוף, לומץ על אהבת ישראל נזרך הקשה)

- 5 שאלות שאסור לשאול בפנישה הראשונה עם מתנה לתה!
- 1 איפה זה נון סקרין?
- 2 אז לאן אתם חושבים לעכור בסוף?
- 3 קראת את הראווען עם הבו יואל נון נון במוסך "הארץ"?
- 4 (למליציות) את יכולת לפנות בבקשת?
- 5 את עיברת באורנגין?

בהתחלת באה האמא, ושםה שורה של עצים. היה ברור שהוא כדי לצאת ידי חוכה אחרי כמה דקות הבן שלו בא, ואמר שהוא לא מספיק, שם שלוחנות. הגע הרוב שעורן את החופה ואמר להם שהה לא טובף. ציר מחיצה ממש. באולם לא היה שום דבר שעונה לדרישות, אז בסוף לקחו את כל העודפים התאילניים מהמטבח ואמרו להם לעמוד בשורה כל הערב, ולא להציג לכך של הבנות. סיוט, אבל מה, לפחות נתנו להם טיפ.

(אלחנן חצור, נון חתונתו)

ארבעים ושתיים דקות אחרי כניסה השבת, בום, קצ'ר. מילא הקור, מילא החושר, אבל הגיכון של שבת בכורק ילך קיביימאט. התלבטתי מה לעשות. בסוף אמרתי לעצמי, פנינה, זה כל תשחית גדול. ויה א/or.

(פנינה תנעמי, שמכינה את הניגנון הוי טעים ברחובות)

פינית הסטייקו:

דַּלְקִידּוֹשׁ!

"הלו" - ארגון היוצאים בשאלת